

پیشینه تمایز دکارتی در فلسفه و کلام اسلامی

مهدی اسدی*

چکیده

این نوشتار درصدد است نشان دهد رگه‌های ملاک بسیار مهم معرفت‌شناختی تمایز دکارتی پیشتر در فلسفه و کلام اسلامی وجود داشته است. به این منظور نخست به دیدگاه‌های دکارت اشاره میشود تا نزد اندیشمندان مسلمان پیشینه‌یی بر آنها بیابیم. سپس به متفکرانی چون فخر رازی، علامه حلی، تفتازانی، ملاصدرا و ... اشاره میگردد که بیشتر درگیر این بحث بوده‌اند و نسخه‌های قویتر و قابل‌دفاعتری پیش کشیده‌اند و گاه، پیشتر از برخی نقادان دکارت، به همین تقریرهای قوی نیز نقادانه نگریسته‌اند. بدینسان نشان خواهیم داد در واقع تقریر آنها به تقریر قویتر هیوم که میگوید وضوح و تمایز وجود امکانی را نتیجه میدهد نه وجود محقق را، نزدیکتر است تا خود دکارت.

کلید واژه‌ها: تمایز دکارتی، علم، فلسفه و کلام اسلامی، موجود، معدوم

۸۹

* * *

* دکترای فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه تهران؛ mahdiassadi@alumni.ut.ac.ir
تاریخ تأیید: جلسه هیئت تحریریه ۹۳/۴/۱۷ تاریخ دریافت: ۹۳/۲/۱

سال پنجم، شماره اول
تابستان ۱۳۹۳
صفحات ۸۹-۱۲۰